
Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

EKONOMIJA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Petek, 5. junij 2020

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

Prazna stran

IZPITNA POLA 1

Naloga	Odgovor
1	♦ C
2	♦ B
3	♦ D
4	♦ A
5	♦ B
6	♦ C
7	♦ B
8	♦ A
9	♦ C
10	♦ C

Naloga	Odgovor
11	♦ C
12	♦ D
13	♦ C
14	♦ D
15	♦ A
16	♦ C
17	♦ D
18	♦ A
19	♦ B
20	♦ C

Naloga	Odgovor
21	♦ D
22	♦ C
23	♦ B
24	♦ C
25	♦ A
26	♦ A
27	♦ C
28	♦ A
29	♦ C
30	♦ A

Naloga	Odgovor
31	♦ D
32	♦ A
33	♦ B
34	♦ A
35	♦ B
36	♦ A
37	♦ C
38	♦ B
39	♦ D
40	♦ A

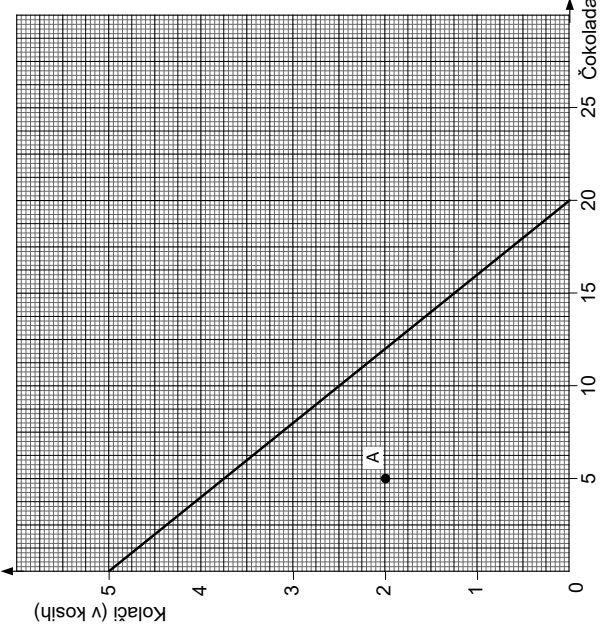
Za vsak pravičen odgovor 1 točka.

Skupaj število točk IP 1: 40

IZPITNA POLA 2

1. naloga: Ekonomski problem in posameznik

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1.1	1		dobrine – potrebe	
1.2	1	<p>♦ Je dobrina, ki pri zadovoljevanju potreb <u>nadomesti drugo</u> dobrino. Primer: vlak – avtobus, maslo – margarina ...</p>		Za opredelitev in primer 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila														
1.3	1	<p>♦</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>KOLAČI (v kosih)</th> <th>ČOKOLADE (v kosih)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>16</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>12</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	KOLAČI (v kosih)	ČOKOLADE (v kosih)	0	20	1	16	2	12	3	8	4	4	5	0		Za pet pravih rešitev 1 točka.
KOLAČI (v kosih)	ČOKOLADE (v kosih)																	
0	20																	
1	16																	
2	12																	
3	8																	
4	4																	
5	0																	
	1	<p>♦</p> 																
	1	♦ posameznika																
	1	♦ so 4 čokolade																
	1	♦ varčuje		Za pravilno vrisano točko A in podčrtano pravilno navedbo 1 točka.														
Skupaj	5																	

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1.4	1	$\diamond \frac{MU_1}{P_1} = \frac{MU_2}{P_2} = \dots = \frac{MU_n}{P_n}$	$\diamond$ mejna koristnost kolača = $\frac{\text{mejna koristnost kolača}}{\text{cena kolača}}$	
	1	$\diamond \frac{30}{10} < \frac{15}{2,5}$	$\diamond 3 \neq 6$ ali $3 < 6$	
	1	$\diamond$ več čokolade		
Skupaj	3			

2. naloga: Proizvodni dejavniki in stroški

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2.1	1	$\diamond$ Proizvodni dejavniki so različne sestavine, ki jih potrebujemo v proizvodnem procesu.	$\diamond$ inputi v proizvodnem procesu	
	1	$\diamond$ Strošek je v denarju (vrednostno) izražen potrošek proizvodnih dejavnikov.		
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila						
2.2	2	$\diamond$ <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;">Proizvodni dejavnik</td> <td style="width: 50%;">Primeri proizvodnih dejavnikov v podjetju eKOLO, d. o. o.</td> </tr> <tr> <td>DELO</td> <td>oblikovalci koles, inženirji, monterji, mehaniki ...</td> </tr> <tr> <td>KAPITAL</td> <td>stroji, orodje, tekoči trak ...</td> </tr> </table>	Proizvodni dejavnik	Primeri proizvodnih dejavnikov v podjetju eKOLO, d. o. o.	DELO	oblikovalci koles, inženirji, monterji, mehaniki ...	KAPITAL	stroji, orodje, tekoči trak ...		Za naveden proizvodni dejavnik in en konkreten primer v proizvodnji električnih koles 1 točka. Če kandidat navaja samo proizvodne dejavnike ali samo primere, 1 točka.
		Proizvodni dejavnik	Primeri proizvodnih dejavnikov v podjetju eKOLO, d. o. o.							
DELO	oblikovalci koles, inženirji, monterji, mehaniki ...									
KAPITAL	stroji, orodje, tekoči trak ...									

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2.3	4	$\diamond$ fiksni (stalni) $\diamond$ 36.900 $\diamond$ 414 $\diamond$ 9.500		

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2.4	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ $71.900 + 11.500 = 83.400$ ♦ $83.400 : 150 = \underline{556}$ 		
	1	<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ <u>Zvišanje cene koles</u>, kar bi povečalo celotni prihodek podjetja in s tem ob nespremenjenih stroških tudi dobiček podjetja. ♦ <u>Povečanje proizvedene (in prodane) količine koles</u>, kar bi povečalo celotni prihodek in s tem ob sicer sorazmerno večjih stroških tudi dobiček podjetja. ♦ <u>Znižanje stroškov</u>: z <u>znižanjem stroškov materiala (ali energije ali dela)</u> bi podjetje ob nespremenjeni ceni in celotnem prihodu podjetja ustvarilo večji dobiček. ♦ <u>Povečanje produktivnosti dela</u> bi povečalo količino proizvedenih (in prodanih) koles in ob manjšem povečanju stroškov v primerjavi s povečanjem prihodka povečalo dobiček podjetja. 		Ukrep s smiselno utemeljitvijo 1 točka.
Skupaj	2			

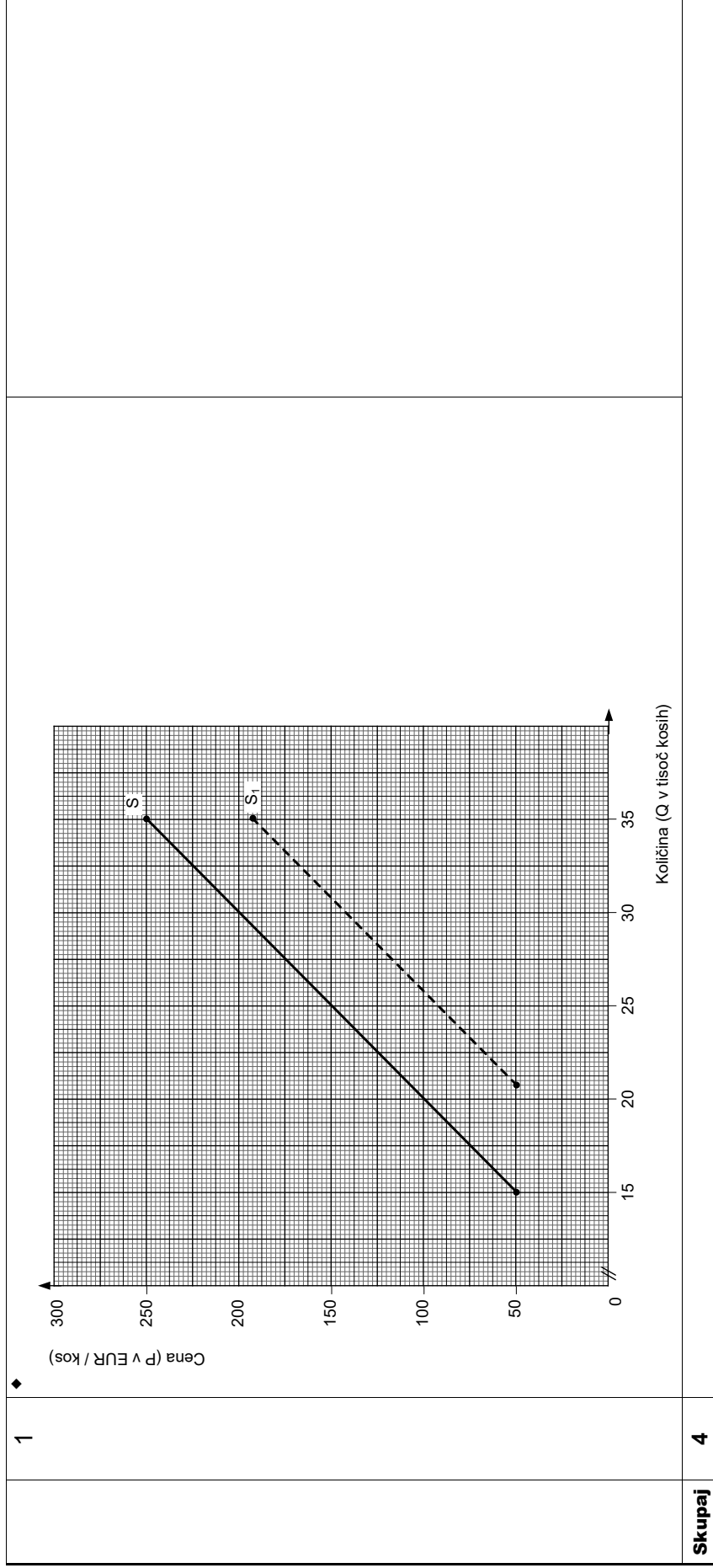
3. naloga: Trg in ponudba

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3.1	1	♦ Trg opravlja izbiro med uspešnimi in manj uspešnimi podjetji.		
Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3.2	1	♦ Vse tržne sile, ki vplivajo na tržno ravnanje prodajalcev, na to, kakšno količino so pripravljene ponuditi pri različni ravni cene. 1 tri od: ♦ cena blaga ♦ proizvodni stroški ♦ tehnologija ♦ proizvodne zmogljivosti ♦ cene substitutov v proizvodnji ♦ pričakovanja o prihodnosti (o spremembi cen, o tehnoloških inovacijah, ukrepih države) ♦ vremenske razmere ♦ število ponudnikov blaga ♦ obseg zalog ♦ potrebe po likvidnih sredstvih		Za smiselno opredelitev 1 točka.
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila	
3.3	1	♦ Cena (v EUR/kos) 50 100 150 200 250	Ponudnik A (v kosih) 6.000 7.000	Ponudnik B (v kosih) Ponudnik C (v kosih) 25.000 Tržna ponudba (v kosih)	Za vse tri pravilne rezultate 1 točka.

1	<p>The graph shows a supply curve 'S' on a grid. The vertical axis is labeled 'Cena (P v EUR/kos)' and ranges from 0 to 300 in increments of 50. The horizontal axis is labeled 'Količina (Q v tisoč kosih)' and ranges from 0 to 35 in increments of 5. A straight line labeled 'S' starts at a quantity of 15 and a price of 50, and ends at a quantity of 35 and a price of 250.</p>	
1	<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Ob višji ceni se na trg vključujejo tudi manj učinkoviti proizvajalci optičnih stekel, saj zdaj pokrivajo višje proizvodne stroške. ◆ Ob višji ceni dosedanj proizvajalci optičnih stekel običajno ponudijo večjo količino optičnih stekel, saj želijo ohraniti svoj tržni delež in povečati znesek dobička. 	

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3.4	1	♦ Odziv ponudnikov na spremembo cene dobrine imenujemo cenovna elastičnost ponudbe.	♦ Obrazec za izračun cenovne elastičnosti ponudbe.	
	1	♦ $\eta_s = \left(\frac{20.000 - 15.000}{100 - 50} \right) \cdot \left(\frac{50 + 100}{15.000 + 20.000} \right) = 0,43$	♦ 0,33 z izračunom odstotne spremembe	
	1	♦ neelastična ♦ specializirani		Za obe pravilni navedbi 1 točka.
Skupaj	3			

4. naloga: Denar in inflacija

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4.1	1	♦ zaradi premajhne količine zlata		
	1	♦ kovanci ♦ bankovci ♦ knjižni denar	♦ gotovina ♦ knjižni denar	
	1	♦ Z denarjem merimo vrednost blaga, ki jo izrazimo s ceno blaga.		
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4.2	1	♦ $M = \frac{Q \cdot P}{V}$	♦ $Q \cdot P = M \cdot V$ ♦ $Y \cdot P = M \cdot V$	
	1	♦ $M = \frac{18.000 \cdot 3}{2} = 27.000$		
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4.3	1	♦ zmanjšuje		
	1	♦ restriktivno		
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4.4	1	♦ obrestna mera = $\frac{1620 \cdot 100}{18.000} = 9\%$	17.517,9	
	1	♦ Varčevanje se mu ni splačalo, ker je obrestna mera manjša od stopnje inflacije.	♦ Realna obrestna mera je negativna.	
	1	ena od: ♦ Povečuje kupno moč posojenega denarja. ♦ Prinaša nagrado za varčevanje, saj lahko <u>kupijo več dobrin</u> kakor na začetku varčevanja. ♦ Prihranki so po pretoku varčevanja <u>realno večji</u> .		
Skupaj	3			

5. naloga: Vloga države v gospodarstvu

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5.1	1	<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Država je vrsta institucij, kot so vlada, državna uprava, parlament, javne službe, sodstvo, policija in vojska, državna podjetja. ♦ Država obsega institucije, ki so vključene v dejavni proces reguliranja in usmerjanja družbe. 		
5.2	1	<p>Država:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ skrbi za gospodarsko stabilnost (gospodarski razvoj, gospodarska rast), ♦ skrbi za stabilno raven cen, ♦ zagotavlja čim bolj polno zaposlenost in ♦ skrbi za uravnotežene odnose s tujino. 		Za štiri ali tri pravilne navedbe 1 točka
5.3	1	<p>Fiskalna politika je sistem ukrepov, s katerimi država vpliva na javnofinančne prihodke in odhodke.</p>		
5.4	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ 15.201,3 ♦ 95,98 (95,9 ali 96) 	15.201,3	
	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ manjši ♦ primanjkljaj ♦ 654,2 		Za tri pravilne navedbe 2 točki, za dve pravilni navedbi 1 točka.
	1	<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ zadolževanje države doma in v tujini ♦ odprodaja državnega premoženja (privatizacija podjetij, bank ...) 		
Skupaj	4			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5.5	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ alokacijska funkcija ♦ prerasdelitvena (redistributivna) funkcija ♦ stabilizacijska in razvojna funkcija 		Za dve ali tri pravilne navedbe 1 točka
	1	♦ 5.425,15		
	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ progresivna ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Plača več kot sorazmerno več dohodnine. ♦ Plača več, saj plača za del plače višji odstotek. ♦ Plača več. Marko plača 22,7 % od neto letne davčne osnove, Alenka pa 24,3 %. 		
Skupaj	3			

6. naloga: Prebivalstvo in pokojninska reforma

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6.1	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Prebivalstvo je vir delovne sile (aktivnega prebivalstva). ♦ Prebivalstvo je tako potrošnik kot proizvodni dejavnik. 		

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6.2	1	$\text{st. mortalitete} = \frac{19.834}{2.062.874} \cdot 1000 = 9,6 \text{ ‰}$		
	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ 9,6 ♦ 1000 		
	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ st. nar. rasti = $10,0 - 9,6 = 0,4 \text{ ‰}$ ♦ st. odselitve = $\frac{14.913}{2.062.874} \cdot 1000 = 7,2 \text{ ‰}$ ♦ st. rasti preb. = $0,4 + (7,4 - 7,2) = 0,6 \text{ ‰}$ ♦ 0,6 ‰ 		
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6.3	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Delovno aktivno prebivalstvo so osebe, stare najmanj 15 let, ki delajo na območju Republike Slovenije in ki so obvezno socialno zavarovane. 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ zaposlene in samozaposlene osebe 	
	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ st. reg. brezposelnosti = $\frac{105.000}{1.008.000} \cdot 100 = 10,4 \%$ 		
	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Del registrirano brezposelnih (105.000 – 91.000 = 14.000) opravlja delo in prejema plačilo, vendar niso registrirani kot zaposleni, npr. delo na črno. 		
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6.4	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ medgeneracijski <u>solidarnosti</u> 	Dokladni sistem	
	1	<ul style="list-style-type: none"> dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ negativna demografska gibanja ♦ spremembe na trgu delovne sile ♦ spodbujanje upokojevanja na začetku tranzicije in nekatere slabosti prejšnjega pokojninskega sistema 		
	1	<ul style="list-style-type: none"> ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Spodbuja varčevanje. ♦ Manj občutljivo je za politične pritiske. ♦ Ni občutljivo za negativna demografska gibanja. 		
Skupaj	3			

Skupno število točk IP 2: 60